

ПРО КУЛЬТУРУ НЕПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ

Кирпота Ф.В.

Науковий керівник – канд. філос. н., доц. Горячковська Г. М.
Харківський національний університет радіоелектроніки
61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. філософії, тел.: (057)7021-465
E-mail: yuliia.koba@nure.ua

According to the results of Transparency International's 2021 Corruption Perceptions Index in Ukraine, our country remains one of the most corrupt in the world. The question of the formation of rejection of corruption in Ukrainian society is constantly raised. This requires not only awareness of the nature of corruption, but also research and use of positive experience in solving this problem.

За результатами дослідження Transparency International за 2021 рік [1] Індекс сприйняття корупції в Україні вказує, що наша держава залишається однією з найбільш корумпованих у світі. Проблема корупції, яка є предметом численних сучасних досліджень, обговорень, резолюцій і конвенцій [2], гостро актуальна для нашого суспільства. Серед вітчизняних дослідників можна відзначити Ю. Ковбасюка, О. Сосніна, В. Трепака, М. Мельника, О. Бусол та ін. Все більш важливим стає питання про формування неприйняття корупції в українському суспільстві. Це потребує як усвідомлення природи корупції, так і дослідження та використання позитивного досвіду подолання корупції.

Корупція – одне з найдавніших явищ у системі суспільних відносин, яке впливає на формування соціальних відносин, на організацію та управління життям людей. Коли забувають, що суттю цього явища є суспільна шкода, традиційність корупції висувають навіть як аргумент для її виправдання. У перекладі з латини *corruptere* – псувати. Корупція – це зловживання на політичному, професійному і побутовому рівні, соціальна проблема, яка руйнує органи влади, державу і суспільство в цілому. Її основою є, на перший погляд невинний, принцип «послуга за послугу», який поступово знищує добросовісність і довіру – основи суспільних відносин і розвитку.

Останнім часом корупція стала реальною загрозою для національної безпеки та конституційного ладу України, вона негативно впливає на всі сфери нашого життя. Протягом десятиліть корупційні відносини витісняли етико-правові та з аномалії перетворилися у норму поведінки. До причин корупції відносили економічні (низькі заробітні плати державних службовців на тлі високих повноважень), інституційні (високий рівень закритості в роботі державних відомств, громіздка система звітності); соціально-культурні (деморалізація суспільства, недостатня поінформованість і неорганізованість громадян). Зокрема, за даними

Transparency International за 2021 рік на зниження індексу сприйняття корупції в Україні у 2021 році безпосередньо вплинули наступні чинники: рішення Конституційного Суду від 27 жовтня 2020 року, яким він звільнив від відповідальності за недостовірне декларування топ посадовців, чиновників і суддів; зміни до антимонопольного законодавства, які могли нашкодити бізнесу захищати свої права під час оскарження публічних закупівель; загострення втручання у роботу Вищого антикорупційного суду (ВАКС); загальне зростання тиску на антикорупційну екосистему; затримка з імплементацією судової реформи; відтермінування прийняття Антикорупційної стратегії у другому читанні.

Для ефективної боротьби важливо усвідомлювати, що корупція виліковна. Про це свідчить конструктивний досвід антикорупційних інститутів в країнах, що успішно вирішили цю проблему – Фінляндії, Швеції, Данії, Нової Зеландії, Сінгапуру та ін. Практика цивілізованих країн демонструє, що позбавлення корупції потребує:

- зрілого громадянського суспільства, в якому корупція усвідомлюється як гостра проблема, і є прагнення її вирішення через створення антикорупційного громадського руху;
- пропаганди нульової толерантності до корупції;
- чіткого антикорупційного законодавства як втілення суспільної антикорупційної стратегії;
- ефективної системи громадського та парламентського контролю за діями виконавчої влади [3].

На цих засадах відбувається розвиток культури неприйняття корупції. Фундаментальним чинником антикорупційної культури є впровадження транспарентності – прозорості у відносинах на усіх рівнях реалізації владних і провладних повноважень. Це сприяє громадській поінформованості, долученню громадян до суспільно-політичних та економічних процесів і громадському контролю щодо виконання публічних рішень. Отже, перехід до розумного використання послідовних, визнаних і перевірених досвідом антикорупційних кроків є запорукою формування в українському суспільстві культури неприйняття корупції.

Список використаних джерел:

1. <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2021/>
2. Соснін О. Про необхідність використання світового досвіду у боротьбі з корупцією у вітчизняній практиці / О. Соснін // Віче. – 2014. – № 1-2. – С. 16-18. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2014_1-2_7
3. Volodymyr Mishchenko / проект "Регіональна Антикорупційна Мережа" – <https://www.gurt.org.ua/articles/49562/>